

De Wet op de Continuïteit van de Ondernemingen, een ramp voor de grafische sector

Sinds 1 januari 2009 is de Wet op de Continuïteit van de Ondernemingen (hierna: WCO) van kracht. Deze wet vervangt de vroegere wetgeving betreffende het gerechtelijk akkoord. Deze nieuwe wetgeving heeft tot doel de continuïteit van ondernemingen in moeilijkheden te bewaren en biedt de mogelijkheid over te gaan tot een gerechtelijke reorganisatie ter vermijding van een faillissement.

Als toonaangevend bedrijf in de grafische sector werd IGEPa BELUX overstelpt met vragen van klanten omtrent de concrete invulling van deze nieuwe wetgeving. Er werd voortdurend gepolst naar ons standpunt hieromtrent, gelet op het feit dat wij als marktleider reeds meermaals betrokken werden bij procedures van gerechtelijke reorganisatie die werden geopend door sommige van onze klanten-drukkerijen.

Als algemeen directeur van IGEPa BELUX wil ik dan ook met plezier onze ervaringen en onze opvattingen ten overstaan van deze nieuwe wetgeving delen. Het is mijn vaste overtuiging dat deze wetgeving alleen maar zal leiden tot de verarming van de grafische sector en tot de verrijking van de aandeelhouders van die ondernemingen, die er in slagen, dankzij een gerechtelijke reorganisatie, te overleven op de rug van hun schuldeisers.

WAT VERWIJTEN WIJ AAN DEZE WETGEVING?

1. Er dienen quasi geen voorwaarden vervuld te zijn om toegelaten te worden tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie. De wetgever heeft dit zo gewild. De bedreiging van de continuïteit volstaat en de staat van faillissement is geen reden tot afwijzing van het verzoek tot gerechtelijke reorganisatie. Met andere woorden, elke onderneming die een verzoekschrift neerlegt en die voldoet aan het beperkte aantal formaliteiten, krijgt toegang tot de procedure.

2. Het verzoekschrift gericht aan de rechtbank beperkt zich over het algemeen tot enkele bladzijden, die voornamelijk de huidige problematiek van de sector weergeven. De maatregelen om de continuïteit van de onderneming te bewaren, omvatten meestal slechts een korte beschrijving van wat moet gebeuren, maar zelden wordt uitgebreid beschreven hoe men dit praktisch gaat aanpakken.

Wij hebben dan ook vastgesteld dat de voorgestelde maatregelen vaak niet veel meer om het lijf hebben dan de vrijblijvende boodschap dat men enerzijds *“meer gaat besparen”* en anderzijds *“meer gaat verkopen.”*

3. Voor zover de vereiste documenten worden voorgelegd zijn de rechtbanken van koophandel, conform de WCO, verplicht de aanvragen in te willigen.

Van de rechtbanken wordt niet verwacht dat zij nagaan of het bedrijf nog levensvatbaar is op het ogenblik dat het verzoek tot gerechtelijke reorganisatie wordt ingediend. Nochtans zou het nuttig zijn, dat alvorens de procedure aan te vangen, er een aantal essentiële elementen beoordeeld en in vraag zouden worden gesteld: is het machinepark aangepast aan de noden van de markt en competitief genoeg tegenover de concurrentie, hoe zit de klantenstructuur ineen, is er toekomst in het geproduceerd product, heeft het management de vereiste vaardigheden, enzovoort ...

Zoveel vragen die niet in beschouwing worden genomen en die nochtans onontbeerlijk zijn om het bedrijf ook maar een kans van overleven te geven.

4. Bij het openen van de procedure van gerechtelijke reorganisatie is er een totaal gebrek aan screening van de aandeelhouders en hun persoonlijk vermogen, hun andere bedrijven, hun andere participaties, immobiliënvennootschappen, enz.

Bepaalde begunstigde aandeelhouders en bedrijfsleiders steken dan ook niet onder stoelen of banken dat zij liever deze procedure gebruiken dan met eigen middelen inspanningen te doen. Zij prediken dan ook de interessante voordelen van de WCO voor de aandeelhouders.

5. Er wordt aan de onderneming in moeilijkheden de mogelijkheid geboden om in het reorganisatieplan een gedifferentieerde regeling op te nemen voor bepaalde categorieën van schuldvorderingen, onder meer op grond van de omvang of de aard van de schuldvordering (artikel 49 WCO). Op zich niet verwerpelijk, doch er wordt over het hoofd gezien dat men op die manier bepaalde categorieën van schuldeisers naar zijn hand kan zetten. In de gunst komen van strategisch uitgekozen schuldeisers kan nuttig zijn om de vereiste meerderheid tot goedkeuring van het reorganisatieplan te bekomen. Maar waar is de economische verantwoording hiervoor?

- In de meeste reorganisatieplannen waarmee wij werden geconfronteerd, werd geen vermindering van de schuldvorderingen van de financiële instellingen voorzien.

Het reorganisatieplan moet worden goedgekeurd door de meerderheid van de aanwezige schuldeisers, die samen de helft van alle in hoofdsom verschuldigde bedragen vertegenwoordigen. Er is dus een dubbele meerderheid nodig: in het aantal schuldeisers en in de grootte van de schuldvorderingen.

Als de financiële instellingen derhalve aanwezig zijn op de stemming en voor het reorganisatieplan stemmen, zal de invloed van de andere schuldeisers meestal van geen belang meer zijn, aangezien de schuldvorderingen van de financiële instellingen meestal 50% of meer uitmaken van de totale schuld van de onderneming.

- Voorts stellen wij vast dat om aan de vereiste meerderheid te komen, in de reorganisatieplannen dikwijls aan de schuldeisers met een kleinere schuldvordering een voorstel wordt gedaan dat zij onmogelijk kunnen weigeren. Zo bijvoorbeeld wordt hen het voorstel gedaan dat 90% van hun schuld onmiddellijk zal voldaan worden.
- Verder springt men ook vaak zeer inventief om met het creëren van bepaalde groepen van schuldeisers aan wie men een voordelige regeling voorstelt en van wie men weet dat zij de goedkeuring van het reorganisatieplan niet zullen boycotten:

Zo kregen wij onlangs een reorganisatieplan voorgeschoteld waarbij aan een groep van aandeelhouders, die enkel bestond uit familieleden en vrienden, het voorstel werd gedaan om de kredieten, die zij hadden verleend aan de onderneming, om te zetten in kapitaal. Op deze manier behouden de aandeelhouders, bij het slagen van het plan, uitzicht op behoud van hun belangen.

Of nog, een groep waar men de boekhouder, de fiscalist, een nevenbedrijf e.a. in onderbrengt, aan wie uiteraard een voordeligere regeling wordt aangeboden.

- Het is dan ook schrijnend te moeten vaststellen dat de groep van de onder elkaar hard concurrerende hoofdleveranciers van grondstoffen en hulpgrondstoffen, waarvan wij stevast deel uitmaken, het moeten stellen met een aanzienlijke vermindering van hun schuldvordering, zodat slechts nog een klein deel zal voldaan worden, intrestvrij en gespreid over een relatief lange periode (Bv.5 jaar)

6. Er zijn geen wettelijke beperkingen gesteld aan de voorstellen in het reorganisatieplan tot reductie van de schuldvorderingen.

Zelfs onredelijke voorstellen zoals bijvoorbeeld kwijtscheldingen van 92% van de schuld en terugbetalingen van slechts 8% over een periode van 5 jaar kunnen door de rechtbanken worden goedgekeurd.

Waarom werd trouwens de mogelijkheid tot vermindering van de schuldvorderingen van de schuldeisers voorzien? Is het niet voldoende dat de aanvrager beschermd is tegen beslagprocedures tijdens de periode van opschorting van betaling en zijn schuld vrij van intrest kan spreiden over een redelijke periode?

7. Er wordt absoluut geen rekening gehouden met de financiële schade die wordt berokkend aan de schuldeisers door de kwijtschelding van een groot deel van hun schuldvordering. Hierdoor komt hun eigen continuïteit vaak in het gedrang.

8. Het toezicht dat de rechtbanken op grond van de wet kunnen uitoefenen, lopende de procedure van gerechtelijke reorganisatie, is quasi nihil.

9. De onderneming die een gerechtelijke reorganisatie heeft aangevraagd en verkregen, kan de invordering bij zijn eigen klanten verder uitvoeren, zonder dat er enige controle wordt uitgeoefend op de bestemming van datgene dat zij hebben ingevorderd.

Ons inzien bestaat er dan ook een lacune in de WCO, in die mate dat er niet wettelijk bepaald werd dat gedurende de periode van opschorting van betaling er geen nieuwe investeringen, geen bijkomende aanwervingen, geen structuurwijzigingen en dergelijke mogen worden gedaan, met uitzondering weliswaar van deze voorzien in het herstelplan.

In minstens één door ons gekend geval is een onderneming in gerechtelijke reorganisatie er in geslaagd om in de eerste 6 maanden van bescherming de schuldenberg met nog enkele honderdduizenden euro's groter te maken en dit ten gevolge van een slechte investering van geïnde gelden.

WELKE VERDERE HOUDING NEEMT IGEPA BELUX IN?

De houding van IGEPA BELUX, wanneer zij in de toekomst nogmaals zal geconfronteerd worden met een gerechtelijke reorganisatie van één van haar klanten, zal bepaald worden door de concrete situatie waarin de onderneming verkeert en de reden waarom ze zich beroept op de figuur van de gerechtelijke reorganisatie.

Wij onderscheiden een drietal gevallen:

- Ten eerste is er de onderneming die, door een samenloop van omstandigheden en de huidige economische recessie, tijdelijke terugbetalingsmoeilijkheden ondervindt, maar die volgens onze beoordeling nog levensvatbaar is, daar zij werkt met moderne apparatuur in press en pre-press, met een rationeel beheer, met een degelijke commerciële aanpak en die een duidelijke visie en een plan van aanpak heeft.
- Ten tweede onderscheiden wij het bedrijf dat structureel niet langer leefbaar is ten gevolge van gebrekkig beheer, onaangepaste apparatuur, geen toekomstvisie,...
- Ten derde, het bedrijf waarvan de kapitaalkrachtige aandeelhouders de aangeboden wetgeving gebruiken (lees: misbruiken) om het bedrijf in tijdelijke moeilijkheden te saneren en dit op kosten van de leveranciers.

In het eerste geval zullen wij, indien er een degelijk inhoudelijk reorganisatieplan voorligt en wij binnen een redelijke termijn onze uitstaande schuld volledig kunnen recupereren, zeker in overweging nemen het reorganisatieplan goed te keuren.

In de twee andere situaties zullen wij ons verzetten tegen de goedkeuring van het voorgelegde reorganisatieplan. Indien het plan toch wordt goedgekeurd door de meerderheid van de schuldeisers, zullen wij ons genoodzaakt zien, onze leveringsvoorwaarden voor deze bedrijven aan te passen en zullen wij hen zeker niet ondersteunen door het geven van kredietfaciliteiten.

Wij zien deze bedrijven liever verdwijnen, dan hebben wij tenminste een bijdrage geleverd tot de sanering van de markt.

ENKELE BIJKOMENDE BESCHOUWINGEN.

1. daar waar in UK en in Nederland de grafische sector zich met hand en tand verzet tegen respectievelijk de “Pre-pack administrations” en de “sterfhuisconstructies” heeft de Belgische wetgever deze verstorende epidemie een wettelijke basis gegeven.

2. een van de doelstellingen van de gerechtelijke reorganisatie is onder meer het behoud van de werkgelegenheid bij een onderneming die moeilijkheden ondervindt.

Wij zijn van mening dat men misschien op korte termijn de werkgelegenheid zal kunnen redden in de onderneming in gerechtelijke reorganisatie. Maar hoeveel van deze doorstartende bedrijven zullen het op lange termijn overleven?

Bovendien staat tegenover het behoud van de werkgelegenheid bij die ene onderneming in moeilijkheden dat de ondernemingen-schuldeisers, door de goedkeuring van het reorganisatieplan dat voorziet in de kwijtschelding van hun schuldvordering, zelf in moeilijkheden komen en dat zij degenen zijn die genoodzaakt zijn jobs te laten sneuvelen...

3. IGEPa BELUX is actief in een sector van KMO-bedrijven met een belangrijke overcapaciteit waar sanering absoluut noodzakelijk is. Door deze doorstartende bedrijven wordt de consolidatie in onze sector ernstig bemoeilijkt.

Zwakke bedrijven op gebied van visie, productiemiddelen, producten en diensten, commercieel en financieel beleid, krijgen de kans om de markt op een oneerlijke manier te verstoren. Enerzijds

worden hun verplichtingen en schulden fors herleid en anderzijds moeten ze de markt trotseren voor meer volume en dit dikwijls met minder ervaren personeel en met het imago van een bedrijf in moeilijkheden.

Dit is betreuenswaardig voor de andere bedrijven die door hun visie en efficiëntie er in slagen een evolutieve en kwalitatieve dienstverlening aan te bieden terwijl ze verder op een correcte manier hun financiële verplichtingen naar hun leveranciers toe blijven respecteren.

Om onze visie kracht bij te zetten, verwijs ik graag naar een interview uit het magazine TRENDS van 27 mei, met De Heer André BUYSSSE, voorzitter van de kamer van handelonderzoeken en van de kamer die bevoegd is zich te buigen over de gerechtelijke reorganisaties, beiden bij de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, getiteld:

“SJOEMELENDE ONDERNEMERS ZIJN GEEN PRIORITEIT VOOR HET PARKET “

Enkele citaten uit het interview:

“De WCO dreigt zo een haard van infecties te worden. De WCO verstoort de normale marktwerking. Dat doet in crisis veel pijn voor ondernemingen die in se niet in moeilijkheden zijn”

“Daar sta je dan als goedmenende concurrent, die met alles in orde is. Zo kan de WCO de markt danig verstoren.”

“ Eigenlijk is de WCO vooral geschikt voor redelijk grote bedrijven die te goeder trouw zijn.”

ONZE AANBEVELINGEN NAAR DE WERKGEVERSASSOCIATIES EN POLITICI TOE

De werkgeversassociaties hebben, nogal vroegtijdig en op basis van het groot aantal aanvragen tot gerechtelijke reorganisatie, zeer positief gereageerd op deze nieuwe wetgeving. Meer dan een jaar na inwerkingtreding van de WCO willen wij deze organisaties toch aanraden deze mening te herzien en een degelijke evaluatie te maken van de gevolgen en neveneffecten van deze wet voor alle betrokken partijen. Het is belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan de duidelijke tekortkomingen van de WCO.

Aan de politici, vragen wij te luisteren naar de ervaringen van de magistraten die in tussentijd al meermaals geconfronteerd werden met de tekortkomingen van de WCO. Zij hebben echter van de wetgever niet de mogelijkheid gekregen om de ondernemingen in moeilijkheden die een gerechtelijke reorganisatie hebben aangevraagd degelijk te evalueren, op te volgen en te controleren. Misschien dient er nagedacht te worden over een wetswijziging die aan deze lacune in de wet tegemoet komt...

Tot slot wil ik verwijzen naar de proactieve maatregelen die werden genomen door de Franse Regering in het kader van hun “LME of Loi de Modernisation de L’Economie”.¹

¹ LOI n° 2008-776 du 4 août 2008 de modernisation de l'économie

http://www.modernisationeconomie.fr/pdf/loi_mesure4.pdf

http://www.dgccrf.bercy.gouv.fr/documentation/fiches_pratiques/fiches/delais_paiement.htm

Bij deze wet werden maatregelen genomen met betrekking tot het drastisch verminderen van de betalingstermijnen. En dit deel van de wet is niet anders dan het uitvoeren van een Europese richtlijn.

De volledige papier- en grafische sector in Frankrijk is er, ten gevolge van deze wetgeving, in geslaagd de betalingstermijnen van meer dan 90 dagen einde maand van vóór 1 januari 2009 te herleiden tot 45 dagen einde maand vanaf 1 januari 2010.

Concreet betekent dit dat er minder nood is aan financiële middelen of productiever gebruik ervan, er dienen minder interesten betaald te worden, er is sprake van vereenvoudiging van de invorderingsprocedures en van halvering van het risico van insolventie.

Iets waar onze wetgever kan over nadenken...

Jean DOOMS
Managing Director
Igepa Belux